

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Sestopna petit-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju dajo se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 3 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 168.

V Ljubljani v petek, 19. septembra 1884.

Tečaj I.

Dogodki v Liberci.

R.— Požrtvovalnost bratskega nam českega naroda za povzdigo svoje narodnosti znana je dobro našim čitateljem. Leto za letom polagajo se na oltar domoljubja svote, o katerih se mi vbogi Slovenci pač še sanjariti ne upamo. Ko je neusmiljeni element pokončal krasno stavbo narodnega, s tolikimi žrtvami zgrajenega gledališča, trebalo je le malo mesecev in odbor pogorelega svetišča Talijinega imel je zopet sto tisoče na razpolaganje! Človek bi mislil, da mora konečno ta redka požrtvovalnost omagati, da se mora narod naveličati vednega davka, kojega mu nalaga domoljubje — a temu ni tako! Čarobni hrami gledališča niso še po polnem dodelani, doneski se še pobirajo po českih zemljah — in vender narod ne pozabi družih naprav, ki mu varujejo svetinje njegove. Posebno je narodno šolstvo oni moment, za katerega darujejo severni naši bratje ogromne svote leto in dan. Odkar je zašel nemški „Schulverein“ v česke kraje, noseč seboj germanizacijo, troseč nemir in nezadovoljnost, priprišlo se je živahno gibanje vseh českih krogov. Osnovalo se je na podobni podlagi česko šolsko društvo, „Ustřední Matice školská“, ki ima namen, reševati otroke českih starišev pred narodnostnim poginom ter jih ohraniti zveste otroke svojega roda. Povsodi, kjer je živelj česki v nevarnosti, postavilo je omenjeno društvo svoje podružnice, in na mnogih krajih preskrbelo potrebne šol, kjer se deca v glasovih materinih poučuje ter na ta način brani pred duševnim poginom, ki ji preti iz učilnic z nerazumljivim ji učnim jezikom.

Zadnje čase ustanovilo je marljivo to društvo z redko požrtvovalnostjo česko šolo v Liberci (Reichenberg), kjer živi na tisoče Čehov brez svojih šol, brez zavetja za svoj materini jezik. V nedeljo vršila se je slavnost otvorjenja novega učilišča. Od vseh krajev

prišli so prijatelji zdrave pedagogike v mesto, da bi proslavili narodno svečanost.

Iz zlate Prage odposlala je „Matice školská“ šestero odbornikov v Liberec in vse je kazalo, da se bode slavnost mirno in dostojno vršila. Praški gostje pripeljali so se v noči med soboto in nedeljo uže čez polnočno uro v mesto. Nič hudega sluteči, stopili so gospodje raz vozove — kar se začuje divji krik in glasovi! „Pereant Čehi, pereant česki psi!“, doneli so iznenadenim gostom nasproti. Tolpa mladih ljudi, tamošnjih Nemcev, večinoma iz boljših krogov, posebno mnogo dijakov višjih šol vmes, gujtelja se je na kolodvoru in vpila s hripavimi glasovi psovke došlim Čehom. Ko so se gostje odpeljali v pripravljene hotél, vačila se je poulična druhal pred novo česko poslopje, kjer je vnovič jela „demonstrirati“, divje kričati in pravo „mačjo muziko“ izvrševati. Iz razgrajajoče tolpe čula so se žuganja zoper česke meščane in obljube, da se bode jutri, to je v nedeljo, stvar nadaljevala. Da se ustavijo neljube poulične demonstracije, podala se je družega dne zjutraj deputacija Čehov k županovemu namestniku ter ga prosila, da bi zabranil jednake nastope, kakeršni so se vršili po noči. Namestnik je zagotavljal, „da nič ne zna o ponočnih nemirih“ ter obljubil, da bode potrebno ukrenil. Res je poslal par mož stražnikov pred šolsko poslopje in slavnost zamogla se je v redu dokončati. Navdušeno so navzočni Čehi otvorili narodno svetišče in z burnimi klici nazdravljali so presvetlemu vladarju, najvišjemu čuvaju českega naroda in njegovih svetinj. Komaj pa je bila svečanost končana, pričelo se je zopet surovo obnašanje zbranega pouličnega ljudstva. Dr. Šamánek, vodja tamošnjih Čehov, rešil se je komaj pred osebnimi napadi. Do njegovega stanovanja drli so nemški „demonstrantje“ in celo gori k njemu prišli so kričati in ga razžaljevat. Kjerkoli se je pokazal Čeh na ulicah, sprejel ga je divji krik in najgrše psovke so ga spremljale. Ko so bili Čehi zbrani

v „Besedi“, čakala jih je na ulici tolpa razposajencev, ki so v jedno mer vpili in silili v notranje prostore. Pozno v noč še le je prišlo redarstvo in začelo prigovarjati druhal, da se podá k počitku. A besede miru in reda bile so bob v steno. Županov namestnik posegel je konečno po klasično sredstvo: ker ni druhal odjenjala, stopil je v „Besedo“ in tam pozval ostale česke goste, da naj zapusté sobano; lastnoročno je potem pogasil luči in veleva gostom, da naj grede proti domu. Da ta pot pač tudi ni bila prijetna, lahko si čitatelj misli. Stražniki so spremljevali in varovali uboge goste, ko so korakali skozi vpijočo in razzajajočo množico!

Toliko ob kratkem o dogodkih, ki so se vršili o otvorenju česke ljudske šole v Liberci. Česki listi nam obširno poročajo o izgrelih, koje je provzročilo tamošnje vročekrvno nemško-nacionalno prebivalstvo in glasno izražajo svojo nejevoljo nad pouličnimi dogodki. Da obsoja česka stranka te žalostne ponočne škandale, je pač naravno; a zdi se nam, da je ravno tako naravno in pravično, da smemo ravno tako pričakovati od poštenega nasprotnika, da bode sramotilne take prizore grajal in poulične nemire lastne stranke jednako bičal, kakor to stori z grehi političnega sovražnika. V mislih imamo nemško-liberalno časopisje. Človek bi mislil, da bodo ti veliki in vplivni glasovi javnega mnenja smatrali izgrede v Liberci takim, kakeršni so, namreč nava d n i m pouličnim škandalom, katere mora vsak pameten človek uže v interesu lastne stranke obžalovati. A temu ni tako! Pač so nekateri listi (pa malo jih je) prinesli par lahkih fraz, iz katerih bi čitatelj znal posnemati, da ne odobravajo omenjenih dogodjajev — a velika večina poroča o nemirih tako, da mora nepristranskega bralca objeti srd in gnjus pred takim početjem! S cinično odkritostjo pripoznavajo ponočne in podnevne škandale, ki so se godili v Liberci; to pa jim daje povod, da hvalijo in v nebo kujejo dobrohotnost nem-

Listek.

O te ženske!

(Amerikanska dogodbica.)

Potovanje je gotovo koristno, kajti človek seznanj se s tujimi deželami, spozna značaje drugih narodov in njih običaje, vrhu tega pa se dobro zabava in seznanj z marsikatero ljubko osebo na potovanji, doživi marsikatero zanimljivo dogodbico, katera mu še v poznih letih privablja na odrevenela ustna zadovoljen smeh. Sploh — človek si na potovanji razširja duševno obzorje. Temu vender ne boste oporekali?

Mojega mnenja bil je tudi štiridesetletni profesor gospod Gregorij v Albani v Zjedinenih Državah. Gospod Gregorij je imel dobro, rahločutno, človekoljubno, usmiljeno srce; v njegovem vedenji najti bi ne mogel njegov najhujši sovražnik najmanjšega madeža, vzoren profesor je bil. A da bi ga bili še le videli, kadar je govoril svojim učencem! Vse ga je poslušalo, kakor okamenelo, skoro solze so se jim utrinjale in po polnem so bili prepričani po govornikovih dokazih. Na daleč okolo nad-

kriljeval je profesor Gregorij v zgovornosti svoje drugove. Povsodi ga je ljudstvo ljubilo in priljubljen bil je tudi pri višjih osebah. Ni bilo dvojbe, da bode profesor Gregorij v svojem življenji napravil še lepo karijero! Le jedno napako je imel gospod Gregorij: sovražil je čez vse ženski spol; če mu je kdo govoril o zakonu, obrnil se je in s temnim obrazom odšel. Vender je bil vesel družnik.

Nekoč pa se je Gregoriju zazdelo tako pusto, dolgočasno in tesno med domačimi zidovi, namenil se je nekoliko potovati in razodel je to svojo namero drugovim svojim. Ti so ga sicer hoteli pridržati doma, češ, da se na ameriških železnicah potovalcu časi kaj neprijetnega pripeti, osebno, če potuje v ženski družbi. In drugovi so ga svarili, naj se ogiblje vožni po železnici v vozu, kjer bi bil sam z žensko vkup, kajti te izvablja v Ameriki sopotovalcem denar; in če jim ga dati ne hoté, obdolžijo jih najumazanejših nasilstev. In kdo bi rad ne dal slednji novič, da si le ohrani ime čisto?

Ta svarila pa niso odvrnila gospoda Gregorija od namere, saj je bila vest njegova čista in volja njegova krepka.

Profesor Gregorij sedel je na hudsonri-

versko železnico, hoteč se popeljati v Novi Jork. Prostor izvolil si je v uže sicer precj napolnjenem železniškem vozu. V vozu tem pa je sedela poleg druge družbe krasna mlada žena in držala je v naročaji zalo, ljubko dete. Nenadno pa je ta lepa stvarica jela milo jokati in potem grozno kričati. Mlada žena zibkala je drago dete, je poljubljala, vse nič ni zdalo, še huje je kričal napenjal pluća.

Kdo posluša rad tako otroško kričanje, komu se ne bi smilila „mala žabica“, saj nismo brez srca!

Tudi profesorju Gregoriju, — kateri pa ni videl, kako je mlada žena krepko ubadala debelo iglo v mehko otrokovo meso, — topilo se je srce v usmiljenosti in sočutno dejal je sosedi:

„Dovolite mi, da poskusim jaz, umiriti to krasno dete,“ ter vzel je dete v naročaj, zibal je na rahlo na rokah, in kmalu zatisnil je maliček v spanji oči ter se tako sladko smehljajal, kakor bi mu bilo kričanje po polnem neznanu.

„Ljubko dete — deček — kaj ne da?“
„Gotovo, dragi gospod, — vsa moja sreča, prava podoba mojega soproga, kateri naji pričakuje v Novem Jorku. Gotovo dragemu mo-

škega življa v mestu, kajti ako Čehi provocirajo prebivalstvo „čisto nemškega Liberca“ s svojo šolo, kedo bode zameril razgrajanje žaljenih tevtonskih mož? Da se stvar še bolj ugodno zamore opisovati, prinašajo opozicijski listi dolge popise o navideznih „provokacijah“ došlih gostov. Uredniki praške „Politike“ prišli so baje nemir delat k slavnosti; nek česki nadučitelj grozil je zbrani nemški množici i. t. d. In vender je konstatirano, da ni prvo ne drugo istina! A kaj vprašujú zato resnicoljubni listi in lističi! Hej, kak krik pa bi bil nastal v vsem opozicijskem Izraelu, ko bi bili pristaši česke stranke motili kako slavnost nemškega „Schulvereina“ — ves ogromni aparat nemško-liberalne žurnalistike bi se bil tedne in tedne mastil s tolstim grižljejem! Vse istinite in izmišljene bajke o strašnih surovostih, o nitih, na katerih je uže viselo dragoceno življenje tevtonskih otrok, bi se bile trosile med vernike; vse grajalne in zaničevalne fraze, katere ima bogati nemški jezik na razpolago, morale bi priti na pomoč, da se kaže svetu strašni prepad, ki je med nemško oliko in slovanskim barbarstvom. . . Sedaj pa, ko je treba postopati zoper lastni greh, je stvar drugačna; ne da bi ga vsaj pokrili s krščanskim plašcem molčanja, ako uže nočejo izrekati zaslužnega karanja, ki pristojno vsem pouličnim izgredom — temveč med vsako vrsto se bere skrivno veselje, da so liberški fantalini motili lepo civilizatorično svečanost, kakeršno pač moramo imenovati otvorenje šole; s komaj prikrito zadovoljnostjo poročajo o mnogih napadih in hvalisajo „mirno kri“ tevtonskih sinov, da niso hujše postopali proti českim gostom in českim meščanom, ki so zakrivali strašen greh in v Liberci sezidali s svojim denarjem šolo za svojo deco!

A obrnimo se od neprijetne te prikazni. V novič se nam je pokazala opozicijska žurnalistika v vsej svoji odurni nagoti, v vsej slepi strasti, ki razdira njene vrste; pokazala je svetu, kaj sme pričakovati od njenega pravicoljubja in poštenosti. V tem slučaju bi se pač lahko porabila znana krepka beseda patra Greuterja v državnem zboru; s svojimi štirimi črkami najbolje znači početje nemško-nacijonalnih vitezov in njihovih organov!

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V predvčerajšnji seji deželnega zbora štajarskega interpeliral je slovenski poslanec Jerman, bodo-li se odpisali davki od vinogradov vsled škode provzročene po trtni uši, odnosno bodo-li se predložil zakonski načrt v tem zmislu. C. kr. namestnik baron Kübeck je izjavil, da bode svojo pozornost posebno obrnil na to zadevo ter da bode v kratkem odgovoril na interpelacijo.

jemu Frediju ne deje dobro potovanje. Dete spi tako sladko na vaših rokah; vi imate gotovo otroke radi!“

„O rad, da, — saj pravi Gospod: Pustite otročiče k meni priti; vender pa lastnih otrok nečem, nečem! Nikdar se ne bodem ženil, nikdar! kaj bi dejali ljudje . . .“ govoril je Gregorij ter se zamislil. V tem pa je zaspala tudi mlada mati. Tudi ona se je v spanji smehljala.

Vlak postal je na postaji Pugkepsija; mati se je zbudila.

„Oprostite, gospod! — Celo noč nisem zatisnila očesa, utrujenost me je premagala, — zdaj pa moram hitro preskrbeti na postaji nekoliko mleka za mojega Fredija!“

mlada žena zapustila je železnišk voz; profesor Gregorij pa je obsedel s sladkim bremenom v naročaji. Čez nekaj časa pa je vzdihnil globoko: „Pozno je uže, — vlak bode takoj odšel, vender, Bogu bodi hvala, tu gre uže mlada mati! A glej! — ona stopa v vlak, kateri vozi v nasprotno stran, mati hoče zapustiti lastno svoje dete, groza, oj groza! Oj, usmiljeni Bog, pomagaj!“ ječal je v zadregi Gregorij.

Profesor pritisnil je krepkeje dete na

Iz Celovca se javlja, da je komisija za reguliranje Drave na Koroškem včeraj zaključila svojo prvo sejo. Najprej bode se struga Drave od posebne komisije preiskovala ter se informirala o željah onih, kateri imajo svoja posestva ob Dravi.

Kakor smo uže včeraj omenili, ne ocenjajo česki listi neugodno **Herbstov predlog**. Včeraj smo uže naveli mnenje staročeskega lista „Pokrok“; no tudi „Národní Listy“ se slagajo z načelom Herbstovega predloga ter pravijo, da je narodnostno urenjenje okrajev tudi v českem interesu.

Vodje **hrvatske** narodne stranke nimajo sreče pri saborskih volitvah. Dr. Spevec propal je v Koprivnici proti dr. Davidu Starčeviću, a včeraj propal je Miškatič tudi proti dr. Starčeviću. Tudi v Zagrebu bili so kandidati narodne stranke voljeni le z neznatno večino glasov. Do sedaj voljenih je 48 pristavev narodne stranke, 23 Starčevićancev, 8 neodvisnjakov in 3 divjaki.

Tuje dežele.

Iz Berolina se javlja, da se volitve za državni zbor nemški ne bodo še kmalu razpisale. Državni zbor nemški ni še formalno razpuščen; a predno se to ne zgodi, ne morejo se razpisati nove volitve. Po najnovejših poročilih vršile se bodo volitve meseca novembra.

Zvezni svet **švicarski** zaključil je, odtegniti svoj *exequatur* italijanskemu konzulu v Luganu zaradi irredentičnih agitacij. Najbrže pa bode italijanska vlada sama odpozvala svojega konzula, da se tako izogne neugodnemu razporu.

Angleški major Kitschener brzojavlja iz Dongole, da se v Berberu nahaja 2800 vjetih turških vojakov. Mahomed-el-Keir da ima mnogobrojne čete črncev in Arabcev.

Francozi započeli so zopet svojo akcijo proti Kitajcem; vzeli so močno trdnjavo Kimpal ter po polnem razbili kitajsko posadko. Sedaj jim je reka Min po polnem prosta. No predno se podajo delj v notranjost, bodo morali počakati pomočnih čet, katere so uže na potu.

Dopisi.

Iz **Trsta**, 16. septembra. (Izviren dop.) Lokalni listi vedno prinašajo še članke *la questione delle bandiere*, t. j. o zadevi zastav, ker nikakor ne morejo pozabiti, da je slovenska trobojnica plapolala po Trstu. Ta stvar je naše Vlahe bolj dirnola nego preteča kolera. Vlaško politično društvo je v tej zadevi na vlado neko peticijo stavilo, da bi se dovolilo tudi drugim vlaškim društvom z razvitimi zastavami pohajati po mestu. Pa vlada, katera je spoznala, da bi tržaški Italijani pač

prsi, vzel naglo potno torbico, svojo in njegove sopotovalke, krute te matere, in hitel je, kar so ga nesle noge, k nasprotnemu vlaku. Naravnost k krasni materi je hitel, položil ji dete v naročaj ter dejal z razburjenim glasom:

„Ali more mati tudi pozabiti svoje dete, sad svojega telesa . . .?“ in obupno je zvičal oči.

„Leon, Leon! Sprevodnik! — O, nečuvena sramota!“ vpila je na vso moč užaljena dama.

„Kaj je, draga moja Emilija?“

„Vi želite, milostna?“

„O, Leon, neskončna sramota, jezik mi zastaje, — ta človek, ta tujec pravi, da je to dete moje, da sem ga jaz zapustila — midva sva še le štirinajst dni poročena, — o, o! Jaz ne prenesem te sramote!“ jadikuje Emilija.

„Gospod, vi ste bedák!“

„Jaz sem se vozil s to damo od Albanija do sim, izročila mi je svoje dete, ter ga je potem zapustila.“

„Vi ste v istini bedák! Ta gospod in njegova gospa se vozita uže od Novega Jorka po železnici“, pritrjuje sprevodnik.

„To je pomota, ta dama mi je izročila dete!“

„Gospod, vam se v glavi meša, ali pa

le radi demonstrirali, zaukazala je, da ne sme nobeno društvo brez dovoljenja policije nikamor ne z zakrito, še menj pa z razvito zastavo iti, tudi je ne izobesiti raz oken, kjer ima društvo svoj sedež. Ker se pa dan za dnevom zdravstveni svet v svojih permanentnih sejah edino le s tem bavi, kako v okom priti bližajoči se koleri, prepovedala je vlada vse izlete in javne plesse. Prvo društvo, katero je zadela ta prepoved, bilo je vlaško telovadno društvo *Unione Ginnastica*, ki je imelo v nedeljo izleteti v Zagrad in Gradišče na Furlanskem.

Proti ladijam, ki iz Italije dohajajo in sploh iz drugih krajev, postopa se z vso previdnostjo, v tem ko se na železnici in sploh na mejah še vse premalo pazi. Ako bode kolera v Trst zanešena ali v kateri drugi kraj Avstrije, bode to gotovo po suhem se izvršilo. V našem mestu razgrajajo koze in so uže epidemične postale; v civilni bolnici je oddelek zadej za poslopjem uže napolnjen.

V nedeljo izšel bode tukaj nov list „Slovenski Delavec“, namenjen našim delavcem, kateri nimajo še svojega glasila, v tem ko ga druge narodnosti uže več let imajo; ko izide, hočemo več o tem govoriti.

Danes v jutro vstrelil se je v hotelu „Delovne“ nek mlad vlaški častnik, ki je na dopustu bival; družinske razmere so bile vzrok samoumora.

Razne vesti.

— (Anarhisti v Švici.) V Švici zaprli so zopet več anarhistov, kateri so povodom usmrtenja Stellmacherja razširjali revolucijske oglase. Ti oglašali pa se niso tiskali v Švici, prišli so marveč iz Novega Jorka. Ti anarhisti dobivajo podporo od svojih zaveznikov iz Amerike. Tamošnji socialisti pa so se odrekli vsaki zvezi z anarhisti. Zaprli so tudi ženo Stellmacherjevo, ker je Mostovo „Freiheit“ raznašala, v kateri so bili članki, pozivljajoči k ropu in umoru.

— (Opazovanje s potovanja.) Mož, kateri se je mnogo vozil po železnicah, opazoval je v vozovih raznih razredov obnašanje občinstva in sprevodnikov ter prišel naposled do sklepa: V četrtem razredu so sprevodniki surovi in potovalci surovi; v tretjem razredu so potovalci uljudni, a sprevodniki surovi; v drugem razredu so sprevodniki uljudni in potovalci uljudni; v prvem razredu pa so sprevodniki uljudni, a potovalci surovi.

— (Preveč vina.) Na otoku Brač je vinarjem ostalo letos 30 000 hektolitrov vina; nikakor ga niso mogli spraviti v denar.

— (Tabakarjem!) Tabakarjem nudi se lepa prilika, da pokažejo svojo velikodušnost. Na otoku Roanoke v Severni Karolini namreč namestavljajo tamošnji tabakarji postaviti spomenik Raleighu, kateri je v l. 1585. od tod tabak upeljal

hočete izvršiti sleparijo. Slepar ste vi, slepar! Tu je redarstvenik; na mojo odgovornost odvedite tega moža k policiji; skrbite za zdaj za otroka, in tu je prtljaga!“

Profesor šel je voljno z redarstvenikom, pobit in potr. Vlaka sta se odpeljala.

Drugi dan je spričal po znancih profesor svojo osebo, a kaj je to pomagalo. Še isti večer došla je vest o profesorji v Albani, se vé da popravljena, zlagana, vsa popačena: Profesor hotel se je svojega otroka, o katerem do zdaj nobeden vedel ni, na tako nečuvno sramoten način znebiti. Zato se je lisjak vedno kazal takega sovražnika ženskemu spolu, ni čuda! In veliko veselje je kraljevalo med njegovimi drugovi.

Profesor pa je bil rahločuten mož; ni se hotel izpostaviti posmehu in zasmehu množice, nič več se ni vrnil v Albani. Odpotoval je daleč, daleč proti zapadu . . . s tujim otrokom, kjer živi še zdaj zadovoljno. Kader pa se vozi zopet po železnici, vsede se vselej v voz za kadilce, ne zapusti ga ves čas; redkokedaj se spusti s katerim sopotovalcem v razgovor, sopotovalka pa niti ne pogleda ne, saj ima jednega otroka dosti in še ta ni imel nobene matere!

Devoslav.

v civiliziran svet. Sestavil se je odbor, kateri nabira doneske od tabakarjev iz vseh delov sveta. Naj bi tabakarji ne zamudili te prilike!

Domache stvari.

— (Kranjski deželni zbor) imel je danes III. sejo, katera je trajala do 1/4. ure popoldne. Gospod deželni predsednik baron Winkler odgovarjal je na interpelacijo poslance Sveteca in drugov zaradi pobiranja hišnorazrednega davka. Poslanec Svetec predložil je zakon zaradi nadziranja porabe rezervnega zaklada kranjske hranilnice po deželnem zboru in deželnem odboru. Gosp. vitez Schneid je stavil sledeči predlog: „Slavni deželni zbor naj sklene: 1.) Stavi naj se prošnja do visoke vlade, da vpliva na c. kr. priv. južno-železniško družbo in se obrne do glavnega ravnateljstva c. kr. državnih železnic, da c. kr. priv. južno-železniška družba s spremeno njenega morečega tarifa za osebe in blago, kakor tudi z vzprejemom Ljubljane, oziroma družih krajev v Kranjski v avstro-ogersko tarifno zvezo postavi ono znižanje cen, po kateri bi bilo pričakovati, da se zboljšajo v visoki meri poškodovani interesi kmetijstva, trgovine, obrtnije in industrije v kronovini kranjski, osebno pa v deželnem glavnem mestu Ljubljani; 2.) izvoli naj se iz treh članov sestojeca deputacija deželnega zbora, da se podá na Dunaj ter izroči to peticijo in ukrene potrebne korake.

Dr. vitez Bleiweis Trsteniški utemeljeval je svoj predlog zaradi urejenja slovenskega uradovanja pri deželnem zboru. Predlog izročil so jo upravnemu odseku v poročanje.

Dr. Poklukar predlaga kot poročevalec upravnega odseka, da se istemu izročene prošnje učiteljske skupščine litijskega šolskega okraja zavolj premembe nekaterih določil v postavah za ljudske šole in občine šmartinske poleg Litije za uvedbo poludnevne pouka na šoli v Šmartnem in za omejevanje učenja nemškega jezika odstopijo šolskemu odseku, kateri naj se za to posebno izvoli. V šolski odsek se izvolijo gg. dr. Vošnjak, Klun, Svetec (načelnik), vitez Schneid, prof. Šuklje, Deschmann in baron Tauferer (namestnik). Prihodnja seja je v torek.

— (Tombola.) Visoko c. kr. finančno ministarstvo sporazumno z visokim c. kr. ministerstvom za notranje zadeve je dovolilo prvemu ljubljanskemu bolniškemu in oskrbovalnemu društvu, da sme v letu 1884 na korist društvenega zaklada in v korist rudečega križa v Ljubljani prirediti denarno tombolo z 12000 tablicami po 20 kr. Od te javne tombole, katera se bode na korist bolniškega društva in rudečega križa vršila v meseci oktobru na kako nedeljo pri ugodnem vremenu, se bode daroval tudi znesek čistega dohodka ljubljanskim revežem.

— (Predkoncesijo) za pripravo tehničnih del podelil je trgovinski minister občinama Celovec in Borovlje v družbi rudarskega svetnika Karola vit. Hillingerja, firme Mühlbacherjevih naslednikov v Borovljah, grofa Ferd. Eggerja in bratov Moro za napravo lokalne železnice z normalnim tirom iz Celovca v Dolenjo Bistrico z razdelji v Viktring in Borovlje.

— (Imenovanje.) Č. g. dr. Müller, ravnatelj seminišči v Celovci, imenovan je stolnim proštom v Celovci.

— (1200 obrtnikov) iz ljubljanskega okrajnega glavarstva bilo je danes dopoludne ob 9. uri povabljenih v prostore starega strelišča, da si ustanove zadruga po novem obrtnem zakonu. Od strani kupčijske in obrtne zbornice kranjske so bili navzoči gg. kupčijske zbornice svetovalca Klein in Pakič in tajnik zbornice ces. svetnik g. Murnik.

— (Izneverjenje.) Včeraj odnesel je Fr. Jeršek spediterju g. Pirkarju 32 gld., katere mu je njegov gospodar izročil, da plača za neko blago vozarino. A Fr. Jeršek pa jo je popihal po železnici proti Zagrebu.

— (Tatvine.) Fr. Ks. Pauer ukradl je nekje sedem železnih vezil za stavbe; hotel jih je prodati A. Korziki, a ta ga je ovadil in policija ga je prijela. — Delavec J. Zdešar ukradl je v delarnici Rudolfove železnice nekaj bakrenih plošč; izročil jih je zoni, naj jih prodá na starinarskem trgu, a policija jo je zasacila; J. Zdešarja je policija prijela ter ga izročila sodnji.

— (Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe) objavlja naslednji razglas kranjskim zvinorejcem o prodaji plemenskih goved v Kranji: C. kr. družba kmetijska kranjska bode v Kranji 27. septembra t. l. dopoludne ob 9. uri na dvorišči gostilnice pri Žumri po očitni dražbi iz državne subvencije nakupljenih 6 plemenskih juncev (bikov) in 2 telici rudečega belanskega rodu prodajala. Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se prodá tistemu, kdor največ zanjo dá proti temu, da jo 1) koj plača in 2) se s pismom zaveže, jo najmanj dve leti za pleme obdržati. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski zvinorejci.

— (Slovensko gledališče.) Nameravani predstavi 20. in 21. dan t. m. v korist „Narodnega doma“ sta osigurani. Gospa Emilija Gerbičeva, operna pevka, poje naslovno ulogo „Ivanke“, član deželnega narodnega gledališča v Zagrebu, gospa Dragoila Odijeva „Ljudomilo“, gosp. Medén „Miroslava“, gosp. Štamcar „Bogomila“ in „Marka“ režiser gosp. Kocélj. Svirala bode kapela domačega pešpolka in nalog v zboru peti prevzel je oddelk čitalniškega pevskega zbora pevcev. Ker so vse uloge v spretnih rokah in je namen te predstave blag, upamo, da bodo vsi prostori natlačeno polni. Opozarjamo pa tudi, ker je druga predstava v nedeljo, vnanje rodoljube na to izredno zanimljivo predstavo in one, ki želé lož za ta dva večera, opozarjamo, da se dobodo pri čitalniškem kustoscu.

— (Občina novomeška in novomeška podružnica kmetijske družbe) izročili sta deželnemu zboru po zastopniku dolenjskih mest, po poslanci g. prof. Šukljeju peticijo za ustanovitev sadjarske in vinarske šole v okolici novomeški.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega občinskega zastopa za občino Lienfeld izvoljen je bil županom Gregor Skender, svetovalcema pa Matija Scheimer in Karol Šešark.

— (Požarna kronika.) Dne 16. t. m. unela se je s ploščicami krita streha cerkve v Višnji Gori. Ker so hitro prihiteli ognjegasci in domači prebivalci pomagali pridno gasiti, udušil se je kmalu ogenj. Pogorel je samo jeden del strehe. Škoda znaša blizu 200 do 300 gld.; cerkev je zavarovana za 900 gld. Ogenj je baje zatrosil klepar, kateri je popravljal streho na zvoniku, imel ni dobro zaprt ogenj in iskre odletele so na streho cerkve.

— (Trgovina s sadjem) se na južnem Štajarskem vedno bolj razširja. Nekaj let sem se izvažala obilo sadja v Nemčijo. Tudi letos je sadje tu prineslo obilo plodu; oglasilo se je uže več nemških trgovcev in odpravili so uže mnogo železniških voz sadja v Berlin in druga nemška mesta. Ti kupec plačujejo odpalo sadje po 3 kr. kilo, odtrgano sadje pa še dražje.

— (Iz toplíc.) Po najnovejših izkazih je došlo v Laški Trg 883 gostov in v Krapinske Toplice 1721 gostov.

— (*Slavia Italiana dell' avvocato Carlo Podrecca.*) Tako se bode imenovala knjiga, ki ima skoro na svitlo priti v Čedadu (Cividale) in bo obširno obravnavala Slovence na Laškem, njihovo fizično in politično zgodovino; cerkvene, upravne, sodnijske uravnave, pravice, šege, kmetijstvo, besedo itd. Naročnina znaša 2 liri 50 centez., sprejema jo: *Tipografia Edistrio Fulvio Giovanni in Cividale del Friuli.*

— (Ne v Ameriko!) Blaž Varl iz Brozja v okraji radovljskem sklenil je bil, poskusiti svojo srečo v Ameriki. Poprodal je svoje imetje in 25. julija podal se je s svojo mlado ženko in šest detnov starim detetom v novi svet. Seboj je nesel blizu 2000 gld. denarja. Srečno je prišel v sv. Ano v Minesoti, a tu je revež zbolel in zaslužeka ni bilo nikacega. Povsodi se mu je reklo, da potrebujejo le čvrstih, zdravih ljudi! Mož je tedaj sklenil, da se povrne v domovino nazaj. Pred malo dnevi je dospel v Lesce, bolan in po polnem obupan. Dolga pot tja in nazaj ter bivanje v Ameriki požrlo mu je skoraj ves denar in sedaj je uboga družina brez vsake pomoči v svoji nekdanji domačiji. Od žalosti potrht hodil je mož okoli in včeraj dobila ga je žandarmerija vsega onemoglega, opešanega in kakor se kaže na duhu bolnega na nekem pašniku, ležečega pod veliko skalo, od koder ga je od-

vedla domov. — Pač zalostno svarilo našim ljudem, ki poprodajajo svoje imetje in hodijo iskat sreče v neznan svet, v daljno Ameriko. Tam tudi zastoj ne dajo nič in kdor ne dela kakor črna živina, ali kogar zadene bolezen, ta postane največji revež v tuji zemlji. Na stotine imamo tacih vzgledov in današnji nam to resnico zopet potrjuje na žalosten način. Ko bi si pač naši izseljevalci to dobro zapomnili in pomislili stari pregovor: „Povsodi dobro, doma najbolje!“

— (Iz pred porotnega sodišča.) [Kranjski Hugo Schenk k smrti obsojen.] Včeraj je bil zatožen France Vozelj, po domače Bričarski, 28 let star, črevljar, stanujoč v Perhavih, litijski okraj, hudodelstva izvršenega roparskega umora. Zatoženi se je seznanil letošnje leto s samico Mico Božič z Doganije, katera je bila jako moža željna. Uže prej je bila Mica Božič zaljubljena v Poljščakovega Lojzeta in temu dala 50 gld., ker je mislila, da jo bode zvesto ljubil in vzel v zakon. Mica Božič je imela prihranjenega denarja kakih 450 gld. A Poljščakov Lojze zapustil je 40letno Mico Božič kmalu, najbrže, ker mu je bila premalo zala. Ko je spoznala denašnjega zatoženega Franceta Vozlja, se ga je koj oklenila z vso ljubeznijo in ko ji je obljubil, da jo vzame v zakon, ponudila mu je Mica Božič, naj z njenimi prihranjenimi denarji si kupi posestvo, a če bi to ne bilo možno, potem bode denar uložila v kranjsko hranilnico. Dne 26. junija t. l. zmenila se je z novim ljubečkom, denašnjim zatožencem, ter določila dan, da gresta zarano v jutro kupovat posestvo. Kakor zatoženeц pravi, izročila mu je Mica Božič takoj zjutraj v ruto zavit ves denar, 300 gld. bankovcev in jeden star tolar, ker baje ni imela žepa, kamor bi denar spravila. Šla sta do brežiškega mostu, počez meniškega grada, tam sta sedla in se veselila življenja. Ko sta dalj časa sedela — pravi zatoženeц — rekla mu je Mica Božič: „Vidiš, ti imaš sedaj denar, zdaj me lahko v potok vržeš, pa lahko vzameš drugo“. Takrat da mu je šinila hudobna misel v glavo, prijel je z jedno roko Mico Božič za vrat in z drugo za roko ter jo sunil v potok Medija in obraz Mice Božičeve tiščal toliko časa v vodo, da je nehala dihati in bila mrtva. Potem je pustil truplo ležati v potoku, vrgel ruto, v kateri je bil denar zavit, v potok in odšel ter se okoristil z denarjem. Dne 8. julija t. l., 14 dni po umoru, so našli truplo Mice Božič v potoku Medija. Sodnijska zdravnik dr. Kappler in dr. Pavlič, katera sta mrtvo ogledala, izjavljata jednoglasno, da je smrt nastala vsled zadušenja. Zatoženega Franceta Vozlja so žandarji prijeli precej in našli pri njem še 209 gld. 43 kr. Pri okrajni sodnji v Litiji je umor Mice Božič obstal, tudi danes istega ne taji, samo da se izjavlja bolj vzdržljivo. Tudi neče vedeti o tem, da je imel prej za ljubico 23 let staro Malko Ularjevo. V jedno mor trdi tudi, da mu je Mica Božič izročila denar, naj ga shrani. Svoje dejanje obžaluje, pravi, da ni mislil tako hudo, in ko bi še katerikrat prišel na prosto, bi ne storil več kaj tacega. Zatoženi na vprašanje g. predsednika Kapretza, ali se je kaj ozrl po Mici Božič, ko je je v potoku Medija pustil, in ali je kaj klical, odgovori: „Nisem poslušal; ko je zagrala, sem odšel!“ Zasllišane štiri priče, sostanovalci umorjene Mice Božič, ne vodó posebnega povedati, samo da je imela denarja kakih 500 gld. in da bi se bila rada omožila. Priča Josip Dernovšček pravi, da je bila umorjena Mica Božič uže „potolčena“ in ne lepega obraza. Znano je bilo pričam prej, da je imela znanje z Lojzetom in mu dala 50 gld.; o znanji z zatoženim pa jim ni bilo ničesar znano. Dne 26. junija t. l. pa je šla proti svoji navadi, kajti prej je zmirom spala v izbi, spat na kozolec.

Porotnikom so se stavila tri vprašanja; prvo na roparsk umor, in če bi to zanikali, drugo vprašanje na navaden umor in tretje na izneverenje 302 gld. Zagovornik gosp. dr. Tavčar priporočal je porotnikom, naj prvo vprašanje zanikajo, ker ni dokazano, da bi bil zatoženi vzel denar iz posesti Mice Božič po umoru, kar pa postava izrecno zahteva.

Porotniki (načelnik gosp. Fr. Drenik) so prvo vprašanje na roparsk umor z 9 proti 3 glasom zanikali, drugo vprašanje na navaden umor in na izneverenje 302 gld. enoglasno potrdili, in sodišče je obsodilo Frana Vozlja k smrti na vislicah.

Cestivreden novinar.

Duševna omejenost — v navadnem življenju jo imenujemo neumnost — in zlobnost sta čestokrat spojeni v isti osebi. Žalosten dokaz temu je žurnalističen glumač, kateri v „Slovanu“ svoje burke brije. Mnogokrat nas je uže obradostil s pojavi teh svojih čednostij, toda kar revče kvasa v 39. številki o prošnji šmartinske občine za zmanjšanje pouka v nemščini, presega vse dosedanje umotvore izdajdljivega pisca. Očita namreč uredniku slovenskega uradnega lista, da je v uvodnem članku praške „Politike“ varal česko občinstvo, zakrivši mu, da je „na vseh štirirazrednicah na Kranjskem nemščina obligaten učni predmet uže od drugega polulelja prvega razreda nadalje“. Ob jednom slepari svoje občinstvo s trditvijo, da je celo na meščanskih českih šolah nemščina neobligatna. Odličnemu prijatelju resnice to-le v odgovor! Prej da se kedo drzne javno pisariti o šolstvu, mora se saj nekoliko informirati o stvari. Ako bi finančni veleum ljubljanskega mestnega odbora kolikaj bil pogledal v določbe šolskih zakonov, uveril bi se baje tudi on, da je na vseh českih meščanskih šolah nemščina obligaten predmet. Pisatelj uvodnega članka v „Politiki“ — naj se imenuje Peter ali Pavel — je bil tedaj po polnem opravičen, ako je naše četverorazrednice primerjal českim meščanskim šolam, katerih mesto dejansko zavzemajo, ter iz te analogije izvajal argument, s katerim je branil upeljavo nemškega jezika kot obligatnega predmeta na naših štirirazrednih šolah. Istina, da se ni sklicaval na učni črtež z leta 1879., s kojim se je ta predmet uvedel uže v prvi razred. Ali ta naredba, katero je „Ljubljanski List“, jedini med vsemi slovenskimi časniki, uže v uvodnih člankih označil kot zlorabo, nikakor ne razveljavlja pravilnega načela. Ta *abusus* se je uže, in sicer baš po naporu prof. Šukljeja, odpravil na ljubljanskih mestnih šolah, ter se bode tega se trdno nadejamo, prav kmalu tudi odpravil na četverorazrednicah po deželi. Pisatelj praške „Politike“ je tedaj po vsej pravici to pedagogično nepravilnost smel smatrati kot stvar, katera bode kmalu svoje mesto zavzimala v zgodovini pedagogičnih zmot ter ni imel niti najmanjšega povoda, jo razpravljati v českem glasilu. Ako se je pa „Slovanov“ resnicoljub drznil, zanašaje se na pomanjkljivo znanje českih čitateljev o šolskih razmerah na Kranjskem, v pismu do uredništva praške „Politike“ očitno lagati se, češ, da je onih 600 gl. namenjenih nemškemu pouku tudi na jednorazrednicah, dokazoval je s tem le ali svojo gorostasno nevednost o zadevah, katere vender razpravlja teden za tednom, ali pa zlobno perfidnost, prav vredna njegovega glasila.

Isto plemenito lastnost občudovali smo pri drugi priliki. V drugi seji letošnjega dež. zbora odgovarjal je gospod dež. predsednik neosnovanim napadom posl. Deschmanna, najnovejšega zaveznika naših radikalev, s po vsem umestno izjavo, da vlada ne more odgovorna biti za vse, kar stoji v oficijoznem listu. Predsednikove besede je „Slovan“ v svoji znani kolegijalnosti po svoje zavil ter jih natisnil z razprtimi črkami. Da je pa načelnik kranjske deželne vlade takoj potem jasno izjavil, da je prečital vso polemiko „Ljublj. Lista“ z vso paznostjo ter nič našel v njej, kar se ne bi bilo strinjalo z vladnim dostojanstvom, o tem plemenito glasilu naših prenapetežev sevéda niti besedice ne črhne!

To je tedaj radikalna lojalnost in s takimi protivniki se je nam boriti! Pač se nam pri tej priliki usiljujejo besede pruskega kralja Fridrika II., koje je spregovoril na bojišči Zorn-dorfskem l. 1758., rokoč nekemu gospodu svojega spremstva: *Sieht er, mit einem solchen Gesindel muss man sich herumschlagen!*

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Inomost, 19. septembra. Cesar in nadvojvoda Rainer vozila sta se mimo Stamsa ob najugodnejšem vremenu. Na kolodvoru v Inomostu pozdravil jih je namestnik. Na krasno okinčanem kolodvoru in izven kolodvora zbrala se je obila množica, katera je cesarja pri dohodu in odhodu navdušeno pozdravljala. Na-

mestnik se je potem tudi odpeljal v Stams. Cesar se je vrnil ob 11 $\frac{1}{2}$. uri zopet v Inomost, kateri je bil v vseh delih sijajno okinčan in z zastavami okrašen; bil je veličasten prizor. Nadvojvoda Henrik in avstro-ogerski poslanik Ottenfels Wrede so sim došli pozdravit cesarja.

Napolj, 19. septembra. Od 17. t. m. o polunoči do 18. t. m. o polunoči obolelo je 510 oseb in 230 oseb umrlo za kolero.

Zagreb, 18. septembra. Do zdaj je izvoljenih 59 poslancev vladne stranke, 20 Starčevićijancev, 12 poslancev nezavisne stranke in 2 poslanca ne pripadata nobeni stranki.

Napolj, 18. septembra. Od včeraj od 4. ure zvečer do danes do iste ure je 422 oseb obolelo in 188 oseb umrlo za kolero. V Rimu ni nobena oseba obolela.

Bruselj, 18. septembra. Večina liberalnih listov pozivlja ljudstvo, naj bode mirno ter naj se poslužuje proti šolskemu zakonu le zakonitih sredstev.

London, 18. septembra. „Times“ poročajo iz Hongkonga: Francoska vojna ladija „Atalante“ potegnila je regulerno hongkongsko trgovsko vozilo k sebi ter mu pometalo topove in municijo čez krov. Trgovci so zaradi tega razjarjeni, ker se brez topov ne morejo braniti proti morskim roparjem.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 19. septembra.

	gl.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.80
» » » » » srebro	81.90
Zlata renta	104.60
5% avstr. renta	95.85
Delnice narodne banke	852.—
Kreditne delnice	295.60
London 10 lir sterling	121.75
20 frankovec	9.68
Cekini c. kr.	5.77
100 drž. mark	59.70

Uradni glasnik

z dné 18. septembra.

Razpisane službe: Za sodnijski okraj Kamenik služba okrajnega ranocelnika; letna nagrada 147 gold. Prošnje do 31. okt. okr. glavarstvu v Kameniku.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri c. kr. okr. sodnji v Kameniku za katastersko občino Gozd, poizvedbe v dan 30. sept.

Eks. javne dražbe: V Metliki zemljišča Marke Dragovanja (765 in 500 gl.) dné 22. okt., 21. nov. in 20. dec. — V Litiji zemljišče Jan. Žganjarja (2505 gl.) iz Trebevega dné 8. okt., 7. nov. in 3. dec. — V Ribnici zemljišče Jan. Božiča v Podtabru (1810 gl.) dné 11. okt., 11. nov. in 12. dec. — V Metliki zemljišče Ane Melkovičeve iz Železnikov, Ive Starašiniča

iz Krasinca in Jan. Verviščarja iz Dragomlje Vasi; vse tri dražbe dné 27. septembra. — V Novem mestu zemljišče Fr. Gričarja iz Družinske Vasi (3. narok) dné 25. septembra. — V Ljubljani zemljišče Damijana Kovačiča iz Hrastja (2. narok) dné 24. sept. — V Radečah posestvo Jos. Oblaka iz Radeč (3140 gl.) dné 14. oktobra (2. narok). — V Višnji Gori pol. zemljišča Ane Strune iz Gor. Križa (250 gl.) dné 16. okt., 18. nov. in 16. dec.; posestvo Jos. Straussa iz Podgojzda (1120 gl.) dné 16. okt., 18. nov. in 16. dec.

Tujci.

Dné 17. septembra.

Pri Maliči: Pl. Reitter, minist. svétnika hči; Wiedermann, uradnik; Fuhrmann in Grimm, trgovca, z Dunaja. — Baron Petz, c. kr. podadmiral, in Maglich, dohodkar, iz Trsta. — Mayer s soprogo iz Planine. Pri Slonu: Vodničar, trgovec, z Dunaja. — Berthold, c. kr. linijne ladije kapitan, iz Trsta. — Peričič, c. kr. gimn. vodja, iz Zadra. — Komtesa Pavlovič z rodbino iz Špljeta. — Cuminetti, potovalec, iz Bergamo. — Nessel, ingénieur, iz Dvora. — Dr. Mauer z Dolenjskega. Pri Tavčarji: Brunelič, c. kr. asistent, in Micheli, vdova, z Dunaja. Pri Bavarskem dvoru: Deckert, potovalec, z Dunaja. — Močnik, trgovec, s soprogo iz Siska. — Rakovec, želez. uradnik, iz Postojine. — Kodrič, krčmar, s hčerjo iz Ljubljane. Pri Avstr. carji: Kristinus, trgovec, z Dunaja. — Dr. Uschenizhnik, c. kr. svetni tajnik, s soprogo iz St. Pöltna.

Umrlí so:

Dné 15. septembra. Angela Uranič, ključničarjeva hči, 1 l., Poljanska cesta št. 18, sušica. Dné 18. septembra. Marija Kušar, hiš. posestnika soproga, 46 l., Kolodvorske ulice št. 33, *Apoplexia cerebri*.

Srečke

z dné 17. septembra.

Praga: 38 61 48 20 27.

Meteorološki poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
18. sept.	7. zjutraj	743.68	+11.4	bzv.	megla	0.00
	2. pop.	741.60	+21.6	jzpd. sl.	js.	
	9. zvečer	741.72	+16.0	bzv.		

Ana Šuklje

prične 1. oktobra s

poukom na glasovirji.

Natančneje se zvé: Knežji dvorec (Fürstenhof), L. nadstropje.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vnanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah upeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajajo se brezplačno.